

Novela zákona o sociálnom poistení

rozšírenie okruhu platiteľov sociálneho poistenia; rozšírenie základu na výpočet poistného o odstupné a odchodné; znemožnenie súbehu práce a predčasného dôchodku

Zámer opatrenia: postupné zjednotenie zákona so zákonom o dani z príjmov

Obsah opatrenia:

- upúšťa sa od taxatívneho uvedenia fyzických osôb, ktoré patria do okruhu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO)
- fyzické osoby, ktoré zdaňujú príjem sú povinné platiť poistné na sociálne poistenie a byť sociálne poistení
- nanovo sa definujú základné pojmy ako zamestnanec, SZČO, zárobková činnosť, zamestnávateľ, vymeriavací základ
- zamestnancom je podľa novely zákona aj
 - konateľ s.r.o., ak za túto prácu dostáva odmenu považovanú za príjem zo závislej činnosti
 - člen štatutárneho orgánu, člen správnej rady, člen dozornej rady, člen kontrolnej komisie, člen iného samosprávneho orgánu právnickej osoby
- ak má zamestnanec pravidelný mesačný príjem, vzťahuje sa naň povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie vrátane poistenia v nezamestnanosti
- ak má zamestnanec nepravidelný mesačný príjem vzťahuje sa naň iba dôchodkové poistenie
- ak má zamestnanec nepravidelný príjem, zamestnávateľ ho musí prihlásiť do 31. januára 2011 do registra poistencov
- ak poistenému zamestnancovi bol priznaný invalidný dôchodok a dovŕšil dôchodkový vek, tak sa na zamestnanca nevzťahuje poistenie v nezamestnanosti a ani on, ani jeho zamestnávateľ nemusí platiť poistné na poistenie nezamestnanosti
- vymeriavacím základom pre platenie poistného sa stane aj odstupné a odchodné, náhrada za pracovnú pohotovosť, príspevok zo sociálneho fondu, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie a iné nepeňažné benefity
- vymedzuje sa vznik a zánik povinného sociálneho poistenia pre zamestnanca
- SZČO je podľa novely fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov, vykonáva zárobkovú činnosť a je jej pridelené daňové identifikačné číslo (DIČ)
 - medzi SZČO budú patriť napr. autori, výkonní umelci, zhotoviteľ databázy, majiteľ patentu, majiteľ ochrannej známky, atď.
- mení sa výška vymeriavacieho základu na sociálne poistenie pre SZČO, zvyšuje sa na 329,06 €
- predčasný dôchodok získa iba ten, kto už nie je zamestnaný a nemusí platiť odvody do Sociálnej poisťovne ani ako samostatne zárobkovo činná osoba (predčasný dôchodok nemôže dostávať zároveň aj zamestnaná osoba)
- SR patrí k štátom s najdlhšou ochrannou lehotou a navrhlo sa jej skrátenie z 42 dní na 7 kalendárnych dní
- poskytovanie materského príspevku sa predlžuje z 28 na 34 týždňov
- materské sa zvyšuje na 60% denného vymeriavacieho základu
- sumy maximálnych vymeriavacích základov sa budú určovať k 1.januáru kalendárneho roka a nie k 1. júlu kalendárneho roka

Názory proponentov:

- novela nezruší možnosť dobrovoľného nemocenského poistenia, čo znamená, že ženy, ktoré sa chystajú na materskú dovolenku si budú môcť aj naďalej zvýšiť materskú dávku zo Sociálnej poisťovne
- zlepšuje finančnú situáciu rodičov, ktorí po návrate z rodičovskej dovolenky stratili zamestnanie, pretože v súčasnosti sa výška ich podpory v nezamestnanosti vypočítava z minimálnej mzdy
- zmeny vo valorizácii by mali priniesť úsporu asi 150 miliónov eur v roku 2012
- prvý pilier je neudržateľný a tieto opatrenia sú nevyhnutné
- nový výpočet valorizácie výrazne nepoškodzuje dôchodcov a odľahčuje Sociálnu poisťovňu

Názory oponentov:

- spolu s preddavkami budú musieť SZČO po novom mesačne odvádzať o 13,5 € viac, čo nemusí každý zvládnuť
- nový mechanizmus zapríčini, že vyššie dôchodky budú rásť pomalšie ako ceny a nadpriemerné dôchodky podľa prepočtov môžu klesnúť o 25 až 30 percent
- doteraz sa bojovalo, aby sa zmiernili rozdiely medzi vysokými a nízkymi dôchodkami, teraz sa budú rozdiely zväčšovať medzi penziami a priemernými platmi a nový model bude vhodný iba pre 6% dôchodcov
- z dobrovoľných platcov odvodov spravili platcov zo zákona, čo zásadne zmení ekonomické postavenie umelcov, autorov, atď

Primárny zdroj: Novela (č. 543/2010) zákona (č. 461/2003) o sociálnom poistení

<http://www.nrsr.sk/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3422#IIICit>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: schválené 2.12.2010 v NR SR v 3 čítaní; účinnosť od: 1.1.2011

Navrhovateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR